

MANIFEST FOR SEA WAR MUSEUM JUTLAND OG MUSEETS AFDELINGER

---

1. Udgangspunktet – hvorfor museet findes

Sea War Museum Jutland er skabt, fordi historien ligger lige uden for døren.

Havet omkring os er ikke blot natur, men et arkiv. Under overfladen findes spor af krig, arbejde, handel, tragedier og menneskelig vilje. Disse spor forsvinder, hvis de ikke opsøges, dokumenteres og fortælles.

Museet er grundlagt ud fra erkendelsen af, at **maritim historie ikke er perifer**, men central for forståelsen af Europas og verdens udvikling.

2. Sandhed før bekvemmelighed

Museet fortæller historien, som den var – ikke som man kunne ønske, den havde været.

- Vi ændrer ikke historien for at gøre den mere spiselig.
- Vi pynter ikke på krig, ulykker eller menneskelige fejl.
- Vi forherliger ikke vold, men vi skjuler den heller ikke.

Neutralitet betyder ikke ligegyldighed. Det betyder respekt for fakta, kilder og de mennesker, der var en del af historien.

3. Krig, død og ansvar

Krig er en del af museets fortælling – ikke som heltepos, men som menneskelig katastrofe.

Museet viser:

- våben uden at hylde dem
- teknologi uden at glorificere den
- konsekvenser uden at bortforklare dem

Når død og ødelæggelse formidles, sker det med alvor og værdighed. Udstillinger, der handler om tab af liv, må aldrig blive kulisse for leg eller underholdning.

4. Museer for voksne – med plads til unge

Sea War Museum Jutland er i sit indhold og sin formidling **primært et museum for voksne.**

Børn og unge er velkomne, men museet er ikke designet som et oplevelseslandskab eller en legeplads. Historier om krig, forlis og menneskelig lidelse kræver modenhed, forklaring og kontekst. Museet har tillid til, at voksne ledsager og guider yngre besøgende.

5. Autenticitet frem for iscenesættelse

Museets styrke ligger i det ægte:

- originale genstande
- dokumenterede historier
- genstande med historie, patina og spor af brug

Udstillingerne skal understøtte indholdet – ikke overdøve det. Æstetikken skal tjene historien, ikke omvendt.

Museets visuelle udtryk bygger på autenticitet, enkelhed og respekt for materialer, farver og stemninger, som blev fastlagt ved museets skabelse.

6. Havet som fælles kulturarv

Museet ser havet som et fælles historisk rum, der overskrider nationale grænser.

Søkrigen i Nordsøen, skibsfarten, forlisene og undervandskulturen er internationale fortællinger.

Derfor er museet:

- internationalt orienteret
- åbent for samarbejde
- forpligtet på tværnational forskning og formidling

Historien på havet tilhører ikke én nation alene.

7. Marinarkæologi og ansvar

Museet arbejder ud fra et grundlæggende ansvar for **indsamling, bevaring og sikring af den maritime kulturarv**, herunder at gøre genstande og fund **tilgængelige for fremtidige generationer.**

Skibsvrag og maritime anlæg er ikke råstofdepoter, men historiske kilder, arbejdspladser og i mange tilfælde gravpladser. De rummer uerstattelig viden, som går tabt, hvis genstande nedbrydes uden dokumentation eller fysisk bevaring.

Museet anerkender, at **in situ-bevaring under vand i bedste fald er teoretisk og forkert** i store dele af Nordsøen og i betydelige dele af de danske farvande, hvor strøm, ilt, temperatur, biologisk aktivitet og menneskelig påvirkning medfører hurtig nedbrydning. I disse områder er passiv beskyttelse ofte lig med ødelæggelse på grund af vejrlig og forfald.

Museet arbejder derfor **aktivt for at lokalisere, dokumentere og – når det er fagligt og etisk forsvarligt – bjærge genstande og fund med særlig høj kulturhistorisk værdi**, med henblik på bevaring, forskning og formidling.

I dette arbejde gælder følgende principper:

- **Indsamling og fysisk bevaring prioriteres**, når in situ-bevaring ikke reelt kan sikre genstandenes overlevelse.
- **Dokumentation, kontekst og sporbarhed** er ufravigelige krav ved bjærgning.
- **Nedbrydning og forsvinden registreres**, hvor bjærgning ikke er mulig eller hensigtsmæssig, så viden bevares, selv når genstande går tabt.

Museet støtter og deltager i forskning og vidensdeling mellem **professionelle fagfolk og seriøse amatører**, og arbejder for ansvarlige samarbejder, der kombinerer teknisk kunnen, lokal viden og faglig dokumentation.

8. Viden skal deles

Museets samlinger, arkiver og bibliotek er skabt for at blive brugt.

Viden skal ikke gemmes væk, men stilles til rådighed for:

- forskere
- studerende
- forfattere
- dokumentarister
- engagerede amatører

Adgang sker efter aftale og med respekt for bevaring, ejerskab og etik.

9. Museets position uden for det etablerede museumslandskab

Sea War Museum Jutland er **bevidst etableret uden for den statsanerkendte danske museumsverden**.

Museet er ikke skabt som et supplement til det eksisterende museumslandskab, men som et **alternativ og et korrektiv**. Denne position udspringer af en grundlæggende kritik af den måde, hvorpå staten i dag forvalter, prioriterer og styrer kulturarven gennem museumsloven og det statsanerkendte museumssystem.

Dette er ikke et fravalg af faglighed – men et fravalg af et system.

Centralisering og akademisering

Museet tager afstand fra den stigende centralisering og akademisering, som har præget den etablerede museumsverden gennem årtier. Lokale og specialiserede museer er blevet sammenlagt eller nedlagt. Samlinger og magasiner er reduceret eller destrueret. Artefakter har mistet status til fordel for teorier, modeller og iscenesatte fortællinger. Fagspecialister er erstattet af generalister og administrative akademikere.

Resultatet er et museumslandskab, hvor **bevarelse af genstande ikke længere er hovedopgaven**, og hvor artefakternes betydning systematisk undervurderes. Sea War Museum Jutland er etableret i modtræk til denne udvikling.

Artefakterne som fundament

Museet bygger på den overbevisning, at artefakterne er kulturarvens fundament.

Det er ikke samtidens formidlingsformer eller forskningsartikler, der skaber indsigt om 50 eller 100 år – det er de bevarede genstande. Når genstande destrueres eller kasseres, forsvinder viden uigenkaldeligt. Museet afviser forestillingen om, at artefakternes tid er forbi.

Modstand mod statsligt monopol på kulturarv

Museet afviser, at staten alene skal definere:

- hvad der udgør kulturarv
- hvem der må forske i den
- hvordan den må indsamles, dokumenteres og formidles

Kulturarv tilhører samfundet som helhed – ikke et snævert akademisk eller administrativt system. Museet er skeptisk over for en museumslovgivning, der koncentrerer magt hos få institutioner, favoriserer storbyernes miljøer og reducerer civilsamfundets rolle.

Civilsamfund, frivillighed og private aktører

Museet anerkender, at en meget stor del af den viden og de fund, der findes i dag, er frembragt gennem frivillige, private samlere, sportsdykkere, virksomheder og fonde. Særligt på søterritoriet er næsten al ny viden opstået uden for det etablerede museums- og universitetsmiljø. Museet ser derfor frivillige og private aktører som **medskabere af kulturarven**, ikke som en risiko, der skal kontrolleres eller begrænses.

Marinarkæologi uden berøringsangst

Sea War Museum Jutland afviser en lukket og eksklusiv tilgang til marinarkæologi.

Museet arbejder for samarbejde, teknologisk nytænkning og fleksible arbejdsformer. Kulturarv på havets bund må ikke være **fredet til langsom tilintetgørelse**, blot fordi der mangler offentlige midler eller akademiske ressourcer.

Et bevidst fravalg – og et ansvar

At stå uden for den etablerede museumsverden er et bevidst valg – og et ansvar.

Museet forpligter sig til faglig redelighed, dokumentation, gennemsigtighed og respekt for historie, mennesker og genstande. Frihed uden ansvar er ansvarsløst.

10. Frivillighed og fællesskab

Museet er ikke alene bygget af mursten og genstande, men af mennesker.

Frivillige, støtter og samarbejdspartnere er en del af museets fundament. Engagement, nysgerrighed og respekt for historien vægtes højere end formelle titler.

10. Frihed og uafhængighed

Sea War Museum Jutland er et frit museum.

Det betyder:

- uafhængighed af politiske dagsordener
- uafhængighed af statslig styring
- frihed til at fortælle også de ubehagelige historier

Frihed forpligter. Museet bruger denne frihed med ansvar, faglighed og respekt.

12. Et levende museum

Museet er ikke et monument, men en levende institution.

Udstillinger kan ændres. Viden kan udvides. Nye perspektiver kan komme til. Men museets grundlæggende værdier står fast:

Sandhed – autenticitet – respekt – ansvar

Afslutning

Dette manifest er museets kompas.

Det skal vejlede bestyrelse, ledelse, ansatte og frivillige – også når beslutninger er vanskelige, og når historien gør ondt.